

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

VERGİ MEVZUATI AÇISINDAN GİDER PUSULASI, TANIMI, KULLANIM ŞARTLARI, MUHASEBE KAYITLARI

17 AĞUSTOS 2019

KAPSAM

- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK)
- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (GVK)
- 3065 Sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu (KDVK)
- VUK Genel Tebliğleri (141-173-224-230)
- Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği
- Gider Pusulası İle İlgili Özelgeler

GİDER PUSULASININ KANUNDAKİ YERİ

Gider Pusulası 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 234'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddeye göre; *“Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin:*

***Vergiden muaf esnafa;** yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia içinde tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana **imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir.** Bu belge birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.*

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur.” hükmü ile gider pusulasını kimlerin, kimlere, nasıl düzenleyeceği ve fatura yerine geçeceği belirlenmiştir.

Maliye Bakanlığı, VUK'un mükerrer 257'nci maddesinin verdiği yetkiyi kullanarak gider pusulasının kullanım alanını yayımladığı çeşitli tebliğlerle genişletmiştir.

GİDER PUSULASININ KANUNDAKİ YERİ

VUK'un 234. maddesine 141 Sıra nolu VUK Genel Tebliği ile “*Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.*” hükmü eklenmiştir. Bu hükümlerle gider pusulalarının şekil şartları belirlenerek seri ve sıra numarasının bulunması zorunlu kılınmıştır.

VUK'un 173 Sıra nolu Tebliği ile “*oyun sonucu müşterilere dağıtılacak ikramiyeler ile müşteriler tarafından iade edilecek jeton bedelleri ise Vergi Usul Kanunu hükümlerine uygun olarak düzenlenecek "gider pusulası" ile belgelendirilebilecektir.*” hükmü eklenmiştir.

01.02.1994 tarih ve 21536 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 225 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ile gider pusulası konusunda aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır;

1-“Gider pusulalarında, işin mahiyeti, cinsi, adedi, fiyatı, tutarı, toplamı, tevkif edilen vergi oranı ve net tutarı; işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadları (Tüzel kişilerde unvanları) adresleri, varsa vergi dairesi ve hesap numarası, seri ve müteselsil sıra numarası ve düzenleme tarihine ilişkin bilgilere yer verilecektir.

2- Örneği ekte yer alan gider pusulası¹, mükellefler tarafından anlaşmalı matbaalara bastırılacak veya notere tasdik ettirilecektir. Gider pusulaları, mükellefler tarafından **anlaşmalı matbaalara bastırılacak veya notere tasdik ettirilecektir.** Gider pusulalarının anlaşmalı matbaalarda bastırılması veya kullanılmasında “Vergi Usul Kanunu Uyarınca Vergi Mükellefleri Tarafından Kullanılan Belgelerin Basım ve Dağıtım Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uyulacaktır.

DAMLA TİCARET
Süleyman DAMLA
Karası Cad. No : 16
Hasköy/ANKARA
Ulusite V.D. 1548351301

GİDER PUSULASI
Seri :
Sıra No :

328 İL KODU 8

Tarih :/...../.....

IŞİN MAHIYETİ	CINSİ	ADEDİ	FİYAT	TUTAR
			TOPLAM	
			GELİR VERGİSİ ORANI %	
			TUTARI	
			FON PAYI	
			KESİNTİ TOPLAMI	
			ÖDENECEK NET TUTAR	

Yalnız :

.....dan yukarıda belirtilen Mal iş bedelini aldım.

Adı, Soyadı : İMZA
Adresi :
Plaka No :

Basım Yeri : Gül Mat. Çankırı Cad. No : 8 Ulus/ANKARA
Kızılbey V.D. 3283410011 Ant. Ta. : 14/8/1993

GİDER PUSULASININ KANUNDAKİ YERİ

3-Gider pusulası en az iki örnek olarak düzenlenecektir. En az iki örnek düzenlenmeyen ve yukarıdaki bilgileri eksik olan gider pusulası hiç düzenlenmemiş sayılacaktır.

4-Düzenlenen gider pusulalarının ilk örneği işi yapana veya malı satana verilecek, ikinci örneği ise düzenleyen tarafından saklanacaktır.” hükümleri bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen hükümler ile gider pusulasının içeriğinin, şekil şartlarının ve nasıl ve kimlerce düzenlenmesi gerektiği belirlenmiş olup bu şartlardan herhangi birisini sağlamayan belgenin gider pusulası olarak kabul edilmeyeceği ve hiç düzenlenmemiş sayılacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

VUK’un 234. maddesinde sayılanların **vergiden muaf esnafa** yaptıkları ödemelerde gider pusulası düzenlemesi gerektiği açıkça sıralanmıştır. Söz konusu Kanun maddesinde sayılan vergiden muaf esnafların kimler olduğu ise 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu (GVK)’nun 9. maddesinde belirlenmiştir.

GELİR VERGİSİ KANUNU ESNAF MUAFLIĞI

GVK'nın 9. maddesinde² Esnaf Muaflığı başlığı altında vergiden muaf olan esnaf lar şöyle belirlenmiştir.

“1. Motorlu nakil vasıtaları kullanmamak şartı ile gezici olarak veya bir iş yeri açmaksızın perakende ticaret ile iştigal edenler (Giyim eşyalarıyla zati ve süs eşyaları, değeri yüksek olan ev eşyaları ile pazar takibi suretiyle gıda, bakkaliye ve temizlik maddelerini ve sabit iş yerlerinin önünde sergi açmak suretiyle o iş yerlerinde satışı yapılan aynı neviden malları satanlar hariç) ;

2. Bir iş yeri açmaksızın gezici olarak ve doğrudan doğruya müstehlike iş yapan hallaç, kalaycı, lehimci, musluk tamircisi, çilingir, ayakkabı tamircisi, kundura boyacısı, berber, nalbant, fotoğrafçı, odun ve kömür kırıcısı, çamaşır yıkayıcısı ve hamallar gibi küçük sanat erbabı;

3. Köylerde gezici olarak her türlü sanat işleri ile uğraşanlar ile aynı yerlerde aynı işleri bir iş yeri açmak suretiyle yapanlardan 47'nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar (51'inci madde şümulüne girenler bu muafiyetten faydalanamazlar);

4. Nehir, göl ve denizlerde ve su geçitlerinde toplamı 50 rüsum tonilatoya (50 rüsum tonilato dahil) kadar makinesiz veya motorsuz nakil vasıtaları işletenler; hayvanla veya bir adet hayvan arabası ile nakliyecilik yapanlar (Bu bentte yazılı ölçüler, birlikte yaşayan eşlerle velayet altındaki çocuklar hakkında veya ortaklık halindeki işletmelerde, bu kimselerin veya ortaklığın işlettiği vasıtalar toplu olarak nazara alınmak suretiyle tespit edilir);

GELİR VERGİSİ KANUNU ESNAF MUAFLIĞI

5. Ziraat işlerinde kullandıkları hayvan, hayvan arabası, motor, traktör gibi vasıtalar veya sandallarla nakliyeciliği mutat hale getirmeksizin ara sıra ücret karşılığında eşya ve insan taşıyan çiftçiler;

6. Evlerde kullanılan dikiş, nakış, mutfak robotu, ütü ve benzeri makine ve aletler hariç olmak üzere, muharrik kuvvet kullanmamak ve dışarıdan işçi almamak şartıyla; oturdukları evlerde imal ettikleri havlu, örtü, çarşaf, çorap, halı, kilim, dokuma mamûlleri, kırpıntı deriden üretilen mamûller, örgü, dantel, her nevi nakış işleri ve turistik eşya, hasır, sepet, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, pul, payet, boncuk işleme, tiğ örgü işleri, ip ve urganları, tarhana, erişte, mantı gibi ürünleri işyeri açmaksızın veya yıl içinde gerçekleştirilen satış tutarı, ilgili yıl için geçerli olan asgari ücretin yıllık brüt tutarından fazla olmamak üzere, internet ve benzeri elektronik ortamlar üzerinden satanlar. Bu ürünlerin, pazar takibi suretiyle satılması ile ticarî, ziraî veya meslekî faaliyetleri dolayısıyla gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olanların düzenledikleri hariç olmak üzere; düzenlenen kermes, festival, panayır ile kamu kurum ve kuruluşlarınca geçici olarak belirlenen yerlerde satılması muafliktan faydalanmaya engel değildir.

7. Ticari işletmelere ait atıkları mutat olarak veya belli aralıklarla satın alanlar hariç olmak üzere, bir işyeri açmaksızın kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle her türlü hurda maddeyi toplayarak veya satın alarak bu malların ticaretini yapanlara veya tekrar işleyenlere satanlar;

GELİR VERGİSİ KANUNU ESNAF MUAFLIĞI

8. Bu Kanunun 47 nci maddesinde yazılı şartları haiz olanlardan kendi ürettikleri ürünleri satanlara münhasır olmak üzere el dokuma işleri, bakır işlemeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkçılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik, oyacılık ve bunlar gibi geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan ve kaybolmaya yüz tutan meslek kollarında faaliyette bulunanlar;

9. 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca lisanssız yürütülebilecek faaliyetler kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretimi amacıyla, sahibi oldukları veya kiraladıkları konutların çatı ve/veya cephelerinde kurdukları kurulu gücü azami 10 kW'a kadar (10 kW dâhil) olan (Kat maliklerince ana gayrimenkulün ortak elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması amacıyla kurulan dâhil) yalnızca bir üretim tesisinden üretilen elektrik enerjisinin ihtiyaç fazlasını son kaynak tedarik şirketine satanlar (Bu bendin uygulanmasında üçüncü fıkra hükmü dikkate alınmaz.);

10. Yukarıdaki bentlerde sözü edilen işlere benzerlik gösterdikleri Maliye Bakanlığınca kabul edilen ticaret ve sanat işleri ile iştigal edenler.

Bir işyeri açmaksızın münhasıran gezici olarak, milli piyango bileti satanlar ile 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna göre gerçek ve tüzel kişilerin mallarını iş akdi ile bağlı olmaksızın bunlar adına kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye satanlar yukarıdaki şartlarla sınırlı olmaksızın gelir vergisinden muaftır.”

GİDER PUSULASININ GELİR VERGİSİ KANUNU'NDAKİ İLGİLİ DÜZENLEMELERİ

GVK'nın 94. maddesinde belirlenen düzenlemeye göre; *“Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (**avans olarak ödenenler dahil**) **nakden** veya **hesaben** yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar.”* hükmü yer almaktadır. Gider pusulası ile yapılan ödemelerde gelir vergisi tevkifatı yapılması gerektiği de aynı maddede belirlenmiş olup söz konusu tevkifat oranının değişkenlik arz ettiği görülmektedir.

GİDER PUSULASININ KULLANIMINDA GELİR VERGİSİ TEVKİFAT ORANLARI

Yasal mevzuat kapsamında gider pusulası düzenlenecek işlere dair yapılması gereken vergi tevkifatları GVK Madde 94'de düzenlenmiştir. Söz konusu tevkifat oranları aşağıdaki gibidir.

94/2: Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

a) 18'inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden, **%17**

b) Diğerlerinden, **%20**

94/13: Esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden,

a) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (6) numaralı bendinde yer alan ("*oturdukları evlerde imal ettikleri havlu, örtü, çarşaf, çorap, halı, kilim, dokuma mamûlleri, kırpıntı deriden üretilen mamûller, örgü, dantel, her nevi nakış işleri ve turistik eşya, hasır, sepet, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, pul, payet, boncuk işleme, tığ örgü işleri, ip ve urganları, tarhana, erişte, mantı gibi ürünler*") ve (8) numaralı bendinde yer alan ("*kendi ürettikleri ürünleri satanlara münhasır olmak üzere el dokuma işleri, bakır işlemeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkçılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik, oyacılık ve bunlar gibi geleneksel, kültürel, sanatsal değeri olan*") veya bu emtianın imalinde ödenen hizmet bedelleri üzerinden **%2,**

GİDER PUSULASININ KULLANIMINDA GELİR VERGİSİ TEVKİFATI

b) Hurda mal alımları için % 2,

c) Diğer mal alımları için % 5,

ç) 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında esnaf muaflığından yararlananlara ihtiyaç fazlası elektrik bedeli olarak yapılan ödemeler üzerinden % 0,

d) Diğer hizmet alımları (a, b ve c alt bentleri hariç olmak üzere mal ve hizmet bedelinin ayrılamaması hali de bu kapsamdadır) için % 10, (Bir iş yeri açmaksızın gezici olarak ve doğrudan doğruya müstehlike iş yapan hallaç, kalaycı, lehimci, musluk tamircisi, çilingir, ayakkabı tamircisi, kundura boyacısı, berber, nalbant, fotoğrafçı, odun ve kömür kırıcısı, çamaşır yıkayıcısı ve hamallar gibi küçük sanat erbabı, hayvanla veya bir adet hayvan arabası ile nakliyecilik yapanlar)

GİDER PUSULASININ GELİR VERGİSİ KANUNU'NDAKİ İLGİLİ DÜZENLEMELERİ

GVK'nın 221, 224 ve 230 Seri No.lu Genel Tebliğlerinde gider pusulasının uygulama alanları belirlenmiştir.

GVK 221 Seri No.lu Genel Tebliği'ne göre; “*Serbest meslek faaliyetini arızı olarak yapanların defter tutma ve belge düzenleme zorunlulukları bulunmamaktadır. Ancak, bu kimselerin yaptıkları hizmetler karşılığında kendilerine yapılan ödemelerin Vergi Usul Kanununun mükerrer 257 nci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden aynı Kanunun 234 üncü maddesi hükmü çerçevesinde "Gider Pusulası" ile tevsik edilmesi uygun bulunmuştur. Diğer yandan, Vergi Usul Kanununun 242 nci maddesi uyarınca, arızı olarak yapılan serbest meslek faaliyeti ile ilgili giderleri ispat edecek belgelerin muhafaza edilmesi gerekmektedir.*” hükmüne göre serbest meslek faaliyetini arızı olarak icra edenlere yapılan ödemelerin gider pusulası ile tevsik edilmesi zorunludur.

GVK 230 ve 224 Seri No.lu Genel Tebliği ile 221 Seri No.lu Genel Tebliğin uygulama alanı genişletilerek gider pusulası düzenleme zorunluluğu alanına **basit usulde vergilendirilenlerin diğer sabit kıymet satışları karşılığında yapılan ödemeler ile GVK'nın 18. maddesi kapsamında telif kazancı ödemeleri** de dahil edilmiştir.

GİDER PUSULASININ KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU'NDAKİ İLGİLİ DÜZENLEMELERİ

KDV Genel Uygulama Tebliği'nin (KDVGUT) III/C-5.1 Fatura ve Benzeri Belge başlığında belirtildiği üzere; “*Gerçek usulde vergi mükellefi olmayanlardan mal satın alanların veya iş yaptıranların, satın aldıkları mal veya yaptırdıkları işler karşılığında düzenleyecekleri **gider pusulası** ve müstahsil makbuzunda **KDV hesaplanmaz ve gösterilmez**. Dolayısıyla bu mükelleflerden mal ve hizmet satın alanların **indirim hakları bulunmamaktadır**. Ancak, nihai tüketicilere satılan malların **iade edilmesi** halinde bu Tebliğin (I/B-11) bölümünde açıklandığı üzere, gider makbuzu düzenlenmesi ve bu makbuza dayanılarak indirim yapılması mümkün bulunmaktadır.*” hükmüne göre bu maddede bahsedilen teslim ve hizmetlere ilişkin ödemelerde gider pusulası düzenlenmesi halinde KDV hesaplanmayacağı ve gösterilmeyeceği kurala bağlanmıştır.

GİDER PUSULASININ KULLANIM ALANLARI

Gider pusulasının başlıca kullanım alanlarını aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

- ❖ Tüketicilerin satın aldıkları malları satıcıya iade etmesi durumunda, *Ör.: Kitapçıdan alınan kitabın geri iade edilmesinde gider pusulası düzenlenmesi, (54 Seri No.lu KDV Genel Tebliği'nin B/1 bölümü)*
- ❖ Vergi mükellefi olmayanlardan mal ve hizmet alımında, *Ör.: Mükellefiyet tesis ettirmemiş olan bir tercümandan çeviri hizmeti bedelinin ödenmesinde gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 94. ve 9. maddeleri)*
- ❖ Gayrimenkul alımında, *Ör.: Ömer Koç'un evini satışa çıkarması sonrasında vergi mükellefi kurumun Ömer Koç'tan alınan dairenin ücretinin ödenmesinde gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 94/13. maddesi)*
- ❖ Araç alımı ve kiralamasında, *Ör.: Kerem Sert'den şahsi aracının vergi mükelleflerine kullanılmak üzere alınması sonrasında yapılacak ödemede gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 94. ve 9. maddeleri)*
- ❖ Kapı kapı dolaşmak suretiyle tüketiciye mal satanlara yapılan ödemelerde, *Ör.: Selin Gül kendi becerileri ile hazırlamış olduğu süsleri işyeri açmaksızın vergi mükelleflerine kapı kapı satması karşılığında yapılan ödemelerde gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 94. ve 9. maddeleri)*

GİDER PUSULASININ KULLANIM ALANLARI

- ❖ Telif kazançları ödemelerinde, *Ör.: Cumhuriyet'in kendi mesleki bilgi birikimi ile arazi olarak bir makale yazması sonrasında makalesinin vergi mükellefleri tarafından alınarak, karşılığında yapılan ödemelerde gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 82. madde)*
- ❖ Dairesini veya işyerini gayrimenkul sermaye iradı elde etmek amacıyla kiraya veren gerçek kişi gelir vergisi mükelleflerine kira ödemelerinde, *Ör.: Çiğdem Akal'a ait dairesini ABC Şirketine kiraya vermesi durumunda, kira ödemelerine istinaden gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 94. ve 9. maddeleri)*
- ❖ Arazi olarak serbest meslek faaliyetinde bulunanlara GVK 82. maddesine göre 33.000 TL'sına kadarki ödemelerde, *Ör.: Mükellefiyet tesis ettirmeyen Bilgisayar mühendisi Mahmut Dalan'dan bir seferliğine alınan danışmanlık hizmeti karşılığında yapılan ödemelerde gider pusulasının düzenlenmesi, (GVK 82. madde)*
- ❖ Sabit kıymet alımlarında, *Ör.: Fatma Öz'ün evinde bulunan kilim dokuma tezgahının Hasır Kilim Ltd. Şti tarafından satın alınması karşılığında yapılan ödemelerde gider pusulası düzenlenmesi, (GVK 94. ve 9. maddeleri)*
- ❖ Talih oyun sonucu müşterilere dağıtılacak ikramiyeler ile müşteriler tarafından iade edilecek jeton bedelleri,

gerekmektedir.

KİRA GİDERLERİNİN TEVSİKİNDE GİDER PUSULASI UYGULAMASI

KONU : İşyeri kira ödemelerinde banka dekontunun tevsik edici belge olarak kullanılıp kullanılmayacağı³;

...

“Buna göre, 268 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği ile getirilen zorunluluk kapsamında tahsilat ve ödemelerin banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü aracılığıyla yapılması suretiyle tevsik edilmesi, bu zorunluluğu ortaya çıkaran işlemin mükellefler bakımından Vergi Usul Kanununda sayılan belgelerle **tevsik zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.** Diğer bir ifadeyle, banka veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen belgeler işlemi (hizmeti) değil buna ilişkin tahsilat ve ödemeyi tevsik etmekte, bu işleme ilişkin olarak borçlanılan tutarın ise kiraya verenin mükellef olması halinde düzenleyeceği fatura, mükellef olmaması halinde ise tarafınızca düzenlenecek **gider pusulası ile tevsiki zorunlu bulunmaktadır.**”

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : İnternet üzerinden verilen anket hizmetinin vergilendirilmesi ve belge düzeni.⁴

...

Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Kanunları Yönünden;

Bu hükümlere göre, şirketiniz tarafından cep telefonu uygulamaları yoluyla firmalara verilen anket hizmetinin Esnaf muaflığı kapsamında bulunan kişilere yaptırılması halinde, bu kapsamda yapılan ödemeler üzerinden GVK'nın 94 üncü maddesinin 13/d bendi uyarınca %10 oranında vergi tevkifatı yapılması,

Vergi Usul Kanunu Yönünden;

- Şirketinizce ifa edilen anket hizmetine ilişkin olarak, hizmetin tamamlanmasından itibaren yedi gün içerisinde müşterileriniz adına fatura,
- Anketörlük faaliyetinin, şirketinize bağlılık arz edecek şekilde anketörlere hizmet sözleşmesine istinaden yaptırılması halinde, bunlara yapılan ödemeler için ücret bordrosu,
- Anketörlük hizmetinin, vergi mükellefi olmayan anketörlere yaptırılması halinde ise, bu kişilere yapılacak ödemeler için şirketinizce gider pusulası düzenlenmesi gerekmektedir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Sigorta poliçesi üzerinde gösterilemeyen iskontoların giderleştirilmesi.⁵

Vergi Usul Kanunu Yönünden;

...

“Bu hüküm ve açıklamalar çerçevesinde, acentelik sözleşmesine dayanılarak verilen hizmetler için Şirketinize ödenen komisyon bedellerinin, "Sigorta Komisyon Gider Belgesi"ne istinaden hasılat kaydedilmesi gerekmekte olup şirketiniz payına düşen komisyon geliri üzerinden yaptığınız ve sigorta poliçesi üzerinde gösteremediğiniz iskontonun vergi mükellefiyeti bulunmayan müşterilere uygulanması durumunda, söz konusu iskonto tutarının gider pusulası ile tevsik edilmesi halinde satış iskontosu olarak kayıtlara alınması mümkün bulunmakta olup, iskonto tutarı için düzenlenen gider pusulasında, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesi gereğince gelir vergisi tevkifatının hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır.”

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Küçük tamir ve tadilat işlerinin esnaf muaflığından yararlananlarca (bir işyerine sahip olmaksızın gezici olarak iş yapanlar) yapılması halinde gider pusulası düzenleme.⁶

...

“Yaptırılacak badana, küçük tamir ve tadilat işlerinin esnaf muaflığından yararlananlarca (bir işyerine sahip olmaksızın gezici olarak iş yapanlar) yapılması halinde, söz konusu ödemelerin **gider pusulası düzenlenerek belgelendirilmesi** ve üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94-13/d maddesi uyarınca %10 oranında gelir vergisi tevkifatı hesaplanması gerekmektedir. Diğer taraftan, söz konusu işleri yapan kişilerin gelir vergisi mükellefiyetlerinin bulunması (gerçek usulde veya basit usulde) halinde tarafınızca yapılacak ödemeler karşılığı ilgili kişilerin fatura düzenlemesi gerekmektedir.”

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Kullanılmış daire alışlarında düzenlenen gider pusulasında KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı, net kullanım alanı 150 m² nin altındaki dairelerin satışında KDV oranı hk.⁷

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, gayrimenkul alım satımı faaliyetinde bulunduğunuzu, satmak üzere şahıslardan yapmış olduğunuz daire alımlarında gider pusulası düzenlediğinizi belirterek gider pusulasında KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı ile net kullanım alanı 150 m² nin altında olan dairelerin satışında uygulanması gereken KDV oranı hususunda görüş talebinde bulunmaktadır.

...

*Buna göre, **daire satın aldığınız kişilerin bu işi arızı olarak yapmaları durumunda faaliyetlerinin devamlılığından ve teslimin ticariliğinden söz edilemeyeceğinden bu işlem KDV ye tabi tutulmayacak ve düzenlenecek gider pusulasında KDV ye yer verilmeyecektir.** Ayrıca, alımında KDV ödenip ödenmediğine bakılmaksızın net alanı 150 m² ye kadar konut teslimleriniz % 1 oranında KDV ye tabi bulunmaktadır.*

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Hurda metal alım faaliyetinin vergi kanunları karşısındaki durumu.⁸

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, hurda metal toplayıcılığı ve alım satımı faaliyeti ile iştigal ettiğiniz, hurda alımlarınızı; vergiden muaf esnaf kapsamında sayılan ve kendi nam ve hesabına hurda toplayanlardan, bizzat kendine ait hurda eşyasını işyerinize getirerek satanlardan yaptığınız, aynı zamanda da şahsınıza ait traktörünüz ile kapı kapı dolaşmak suretiyle evlerden hurda topladığınız belirtilerek, söz konusu hurda alımlarınız için vergi tevkifatı yapılıp yapılmayacağı ile kendiniz tarafından kapı kapı dolaşmak suretiyle yapmış olduğunuz hurda metal alımlarında her alış için gider pusulası düzenlenip düzenlenmeyeceği, hurda aldığınız kişilerin TC kimlik numaralarının yazılıp yazılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşünü talep edilmektedir.

A- Gelir Vergisi Kanunu Yönünden :

...

Buna göre, hurda alımının, esnaf muaflığı kapsamında bulunan ve kendi nam ve hesabına münhasıran kapı kapı dolaşmak suretiyle hurda toplayanlardan yapılması halinde, bu kişilere yapılacak ödemeler üzerinden % 2 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir. Ancak, söz konusu mal veya hizmet alımlarının esnaf muaflığından faydalananlar dışında kalan diğer kişilerden, başka bir ifade ile kendine ait hurda eşyasını işyerinize getirerek satan nihai tüketicilerden yapılması durumunda ise gelir vergisi tevkifatı yapılmayacaktır.

B- Katma Değer Vergisi Kanunu Yönünden :

...

Buna göre, Gelir Vergisi Kanununa göre vergiden muaf esnaf tarafından yapılan hurda metal teslimleri KDV Kanununun 17/4-a maddesine göre katma değer vergisinden istisnadır. Ayrıca, gider pusulası birinci ve ikinci sınıf tüccarların vergiden muaf esnaftan aldıkları mallar için vergiden muaf esnaf tarafından verilen fatura hükmünde olduğundan, söz konusu belgenin düzenlendiği durumlarda bu belge üzerinde katma değer vergisi hesaplanmasına teknik olarak imkan bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu teslimlere ilişkin olarak herhangi bir şekilde katma değer vergisi hesaplanması söz konusu değildir.

C- Vergi Usul Kanunu Yönünden :

...

*Buna göre, **vergi mükellefi olmayan kişilere düzenlenecek gider pusulasında 234 üncü madde uyarınca emtiayı satanın adı, soyadı ve adresinin bulunması mecburi olup, varsa vergi dairesi ve hesap numarası (T.C. Kimlik Numarası) yer alacaktır. Ayrıca, gider pusulasının hurda alımının yapıldığı anda düzenlenmesi mecburi olup, toplu olarak düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.***

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Gider pusulasının imzalatılmadan tanzim edilmesinin ya da banka dekontlarının gider pusulası yerine kullanılmasının mümkün olup olmadığı.⁹

“İlgide kayıtlı özelge talep formunda; gider pusulalarının imzalatılmasının mümkün olmadığı durumlarda ödemenin bankadan yapılması halinde banka tarafından düzenlenecek dekontların gider pusulası hükmünde kabul edilip edilemeyeceği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

...

Bu çerçevede, gider pusulası, toplu ya da imzasız şekilde düzenlenmesi mümkün olmayan bir belge olup, söz konusu belgede işi yapanın adının, adresinin ve imzasının bulunması kanuni bir zorunluluktur. Öte yandan banka dekontlarının gider pusulasının yerine kullanılacağı hususunda Vergi Usul Kanununda ve ilgili mevzuatında herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir.”

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Telif hakları ödemelerinde gider pusulası düzenleme.¹⁰

“Bu hükümlere göre, şirketiniz tarafından hazırlanan ve tüm hakları (telif hakkı dahil) firmanız adına tescil edilen programların hazırlanmasında (proje danışmanlığı, içerik hazırlama, seslendirme vb. işlerde) görev alan öğretim üyeleri ve öğretmenlerin bu faaliyetleri devamlılık arz etmeyecek şekilde arızı olarak (bir takvim yılında bir defadan fazla yapılmaması halinde) kendi nam ve hesaplarına yapmaları halinde ise, elde edecekleri gelirin arızı kazanç olarak değerlendirilmesi ve tarafınızca **gider pusulası düzenlenerek** yapılan ödemeler üzerinden de Gelir Vergisi Kanunu’nun 94.maddesinin 2/b alt bendi gereğince gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.”

KONU : Gelir Vergisi Tevkifatı¹¹

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; ... A.Ş. tarafından şeker pancarı teslimleri sırasında gerçek usulde vergilendirilmeyen üretici çiftçilere verilen şekerlerin, şirketiniz tarafından çiftçilerden satın alınırken düzenlenecek gider pusulasında tevkifat oranının ne olacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

...

Bu hükümler çerçevesinde, esnaf muafliğından yararlanmayan veya gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldığınız zirai mahsul olarak değerlendirilemeyecek şeker nedeniyle düzenleyeceğiniz gider pusulasında gelir vergisi tevkifatı yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

10-<https://www.gib.gov.tr/node/89973>

11- <https://www.gib.gov.tr/node/98170>

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Şirket tarafından yük boşaltma işini yaptırılan kimselere ödenen hammaliye ücreti için gider pusulası düzenlenip düzenlenmeyeceği hk.¹²

İlgide kayıtlı dilekçenizin incelenmesinden; ürünlerinin Türkiye genelinde taşıma ve dağıtımını yaptığınız, ürünlerinizin boşaltılması sırasında şoför vasıtasıyla boşaltma hammaliyesi ödediğiniz bu hammaliye ödemeleri için ay sonunda topluca firmasına fatura düzenlediğiniz belirtilerek hammaliye giderlerini belgelendirmekte zorlanmanız nedeniyle aracın sürücüsü adına gider makbuzu düzenleme imkanınızın olup olmadığı hususunda bilgi verilmesini istediğiniz anlaşılmıştır.

...

'Buna göre, şirketiniz tarafından boşaltma işini yaptırdığınız kimselere ödenen hammaliye ücreti için gider pusulası düzenlenmesi ve düzenlenen bu belgenin işi yapana imza ettirilmesi gerekmekte olup, araç sürücüsü adına gider pusulası düzenlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Mükellef olmayan kişi tarafından işyerinin temizletilmesi.¹³

İlgide kayıtlı özelge talebiniz ile, işyerinizi herhangi bir şirkete veya şahsa bağlı olmayan ev hanımına haftada bir temizlediğinizi belirterek, bu hizmet için düzenlediğiniz gider pusulasında vergi tevkifatı yapıp yapmayacağınız hususunda bilgi istenilmektedir.

...

Madde hükmünden, bu maddede sayılan ve buna benzer işleri gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine bağlılık arz etmeyecek şekilde yapan, başka bir deyişle bu mükelleflerin ücretlisi konumuna girmeden, taahhütte bulunmadan günübürlük veya kısa süreli hizmet verme şeklinde yapan kişilerin esnaf muaflığından yararlanacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, zaman zaman işyerinizin temizlik işlerini yapan kişinin bu şartlar dahilinde esnaf muaflığından yararlanacağı tabiidir.

Aynı Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında kimlerin hangi ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapacağı sayılarak, aynı fıkranın 13/d bendinde ise esnaf muaflığından yararlananlara mal ve hizmet alımları karşılığında yapılan ödemelerden %10 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Bu itibarla, zaman zaman işyerinizin temizlik işlerini yapan kişilere yapacağınız ödemeler üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94/13-d maddesine göre vergi tevkifatı yapılması gerekir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : İnternet üzerinden verilecek aracılık hizmeti karşılığında elde edilen kazancın vergilendirilmesi.¹⁴

İlgi'de kayıtlı özelge talep formunuzda; vergi mükellefiyeti bulunmayan gerçek kişilere ait internet sitelerine reklam verdiğiniz ve reklamlarınızın sanal ortamda tıklanma sayısına göre internet sahibi gerçek kişilere ödeme yaptığınızı belirterek, yapılan ödemeler üzerinden tevkifat yapılıp yapılmayacağı ile tevkifat oranı konusunda Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

...

Buna göre, sahip oldukları internet sitelerinde ticari bir organizasyon içerisinde, devamlı olarak reklam hizmeti veren gerçek kişilerin ticari kazanç açısından gelir vergisi mükellefi olmaları ve verdikleri hizmet karşılığı elde ettikleri tutarlar için fatura düzenlemeleri gerekmektedir. Dolayısıyla, şirketinizce bu sitelerden alınan reklam hizmeti için fatura karşılığı yapılan ödemelerin kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınabileceği tabiidir. Öte yandan, söz konusu hizmetleri ticari organizasyon çerçevesinde ve devamlı olarak yürütmeyen gerçek kişilere ait internet sitelerine verilen reklamlar için yapılan ödemelerin gider pusulasına istinaden yapılması ve kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır. Ayrıca, yukarıda bahsedilen fatura veya gider pusulası karşılığı yapılan ödemeler, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde sayılan ödemelerden olmadığından gelir vergisi kesintisi yapılması söz konusu değildir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Firmanızın atık kağıt ticareti ile uğraştığı, vergiden muaf esnaftan gider pusulası düzenlemek suretiyle hurda kağıt alındığı gibi, vergi mükelleflerinden fatura düzenlemek suretiyle atık kağıt alımlarının bulunduğu belirtilerek,¹⁵

...

Ancak esnaf muaflığından faydalanmaları mümkün bulunmayanların ve ticari, zirai veya mesleki kazançları dolayısıyla gerçek usulde gelir vergisine tabi olan adi komandit şirketlerin komandite ortakları, kollektif şirket ortakları, adi şirket ortakları ve eshamlı komandit şirketlerin komandite ortaklarından yapılan mal alımlarının gider pusulası ile gerçekleştirilmesinin mümkün bulunmadığı tabiidir.

Ayrıca, vergi mükellefi olmayan kişilerden yapmış olduğunuz mal ve hizmet alımlarında gider pusulası düzenlemeniz gerekmekte olup düzenlenecek gider pusulalarında yer alacak bedele ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Vergi mükellefi bulunmayan kişiye satılan malın iade edilmesi halinde iade karşılığında gider pusulası düzenlenip düzenlenmeyeceği hk.¹⁶

İlgide kayıtlı dilekçenizde, ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi numaralı mükellefi olduğunuz, " ... adresinde ikamet eden ve vergi mükellefiyeti bulunmayan ... isimli çiftçiye 22/02/2010 tarihli fatura ile 6 sıralı havalı mibzer-soğan tohumu ekme makinesi satıldığı, ancak çiftçinin makineyi almaktan vazgeçerek iade ettiği ve vergi mükellefiyetinin olmaması nedeniyle fatura düzenleyemediği belirtilerek, gider pusulası düzenlenerek mal iadesi yapılıp yapılamayacağı ile düzenlenmesi halinde gelir vergisi stopajı yapılıp yapılmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmiştir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN YAPILAN DEĞERLENDİRME:

...

Bu çerçevede; ilgi dilekçenizde ... tarafından şirketinize iade edildiği belirtilen makine nedeniyle çiftçiye yapılan ödeme Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesinde sayılan nitelikte bir ödeme olmadığından gelir vergisi tevkifatına tabi tutulmayacaktır.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN YAPILAN DEĞERLENDİRME:

...

Buna göre; faturası düzenlenerek satılan makinenin iade edilmesi halinde satın alanın vergi mükellefiyetinin bulunmaması durumunda şirketinize yapılan iade karşılığında daha önce düzenlenen belge ile ilişki kurmak suretiyle gider pusulası düzenlenerek kayıt altına alınması mümkün bulunmaktadır.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : *Gider pusulası ile mükellefiyeti olmayan şahıslardan ve ihale yolu ile ikinci el taşıt alımının Ba formuna dahil edilip edilmeyeceği.*¹⁷

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve dilekçenizin tetkikinden; otomobil ve hafif motorlu kara taşıtlarının perakende ticareti faaliyetinizden dolayı bazen ihale yolu ile icra müdürlükleri, vergi daireleri ve sosyal güvenlik il müdürlüklerinden kendilerince düzenlenen tahsilat makbuzu, tahsildar alındısı ve vezne alındısı gibi belgelerle, bazen de vergi mükellefi olmayan kişilerden gider pusulası düzenleyerek ikinci el taşıt aldığınız ve form Ba ile bildirimde bulunduğunuz ancak bu kişi ve kurumlar arasında faaliyetini terk etmiş vergi mükellefleri olduğundan yapılan alımlarla ilgili vergi dairenize izahat vermek durumunda kaldığınız bu yüzden ihale yolu ile bahsi geçen kurumlardan ve mükellef olmayan kişilerden yapmış olduğunuz alımların Ba formuna dahil edilip edilmeyeceği konusunda Başkanlığımızın görüşünün talep edildiği anlaşılmıştır.

...

*“Bu hükümlere göre, **şirketiniz tarafından hazırlanan ve tüm hakları (telif hakkı dahil) firmanız adına tescil edilen programların hazırlanmasında (proje danışmanlığı, içerik hazırlama, seslendirme vb. işlerde) görev alan öğretim üyeleri ve öğretmenlerin bu faaliyetleri devamlılık arz etmeyecek şekilde arızı olarak (bir takvim yılında bir defadan fazla yapılmaması halinde) kendi nam ve hesaplarına yapmaları halinde ise, elde edecekleri gelirin arızı kazanç olarak değerlendirilmesi ve tarafınızca gider pusulası düzenlenerek yapılan ödemeler üzerinden de Gelir Vergisi Kanunu’nun 94.maddesinin 2/b alt bendi gereğince gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.**”*

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Vergi Mükellefi Olmayan Kişiden Demirbaş Alınması.¹⁸

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda, ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi kimlik numarasında kayıtlı mükellefi olduğunuz, şirketiniz için vergi mükellefi olmayan (nihai tüketici) şahıstan ikinci el demirbaş almak istediğiniz belirtilerek, söz konusu demirbaş alımının gelir vergisi tevkifatına tabi olup olmadığı hususunda görüş talep edilmektedir.

...

Bu itibarla, vergi mükellefi olmayan kişiden alacağınız ikinci el demirbaş için yapacağınız ödeme için gider pusulası düzenlenmesi gerekmekte olup, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinde, esnaf muaflığından yararlanmayan ve vergi mükellefiyeti bulunmayan şahıslardan yapılan alımlar için tevkifat yapılacağına dair hüküm bulunmadığından gelir vergisi tevkifatı yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Ambalaj atıklarının değerlemesi ve belgelendirilmesi hakkında.¹⁹

İlgide kayıtlı dilekçenizde, şirket olarak ... yıldır atık sektöründe faaliyet gösterdiğiniz, sokak toplayıcıları veya vergi mükellefiyeti olmayan kişilerden satın aldığınız atıkları, gider pusulası ile stopaj ödemek suretiyle stoklarınıza dahil ederek faaliyetinizi bugüne kadar sürdürdüğünüz, Ambalaj Atıkları Yönetmeliği gereğince şirketiniz ile ... Belediye Başkanlığı ve ... Vakfı arasında imzalanan sözleşmeye istinaden ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması faaliyetine başlandığı, ambalaj atıklarının bir bedel ödenmeden kaynağında ayrı toplanması faaliyetinin mahiyeti itibariyle iki kaynaktan yapıldığı, bu kapsamda kamu kurum ve kuruluşlarından alınan ambalaj atıklarının, belediye adına bir teslim alma fişi ve kantar fişi ile belgelendirildiği, evsel atıkların konutlardan, işyerlerinden toplanmasında ise sadece kantar fişi düzenlendiği, her konut için bir teslim alma makbuzu ve kantar fişi düzenleme imkanı bulunmadığından toplu olarak tartıldığı ve teslim alma fişi düzenlendiği belirtilerek, stoklarınıza dahil olan ambalaj atıklarını resmi olarak nasıl belgelendireceğiniz ve bu işlemden dolayı stopaj yapılıp yapılmayacağı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talebinde bulunulmuştur.

GELİR VERGİSİ KANUNU BAKIMINDAN

...

Bu itibarla, şirketiniz tarafından yapılan ambalaj atıklarının kaynağında toplanması işi için, nakden veya hesaben bir ödeme yapılmasının söz konusu olmaması halinde Gelir Vergisi Kanunu'nun 94'üncü maddesi gereğince gelir vergisi tevkifatı yapılması söz konusu olmayacaktır.

VERGİ USUL KANUNU BAKIMINDAN

...

Yukarıda yer verilen açıklamalara göre, stoklarınıza eklenmek üzere ... Belediye Başkanlığı ve ... Vakfı arasında imzalanan sözleşmeye istinaden kaynağında toplanan ambalaj atıklarına ilişkin kayıtlarınızın tevsikinde teslim alma fişi ve kantar fişi gibi belgeler yeterli olmayıp, söz konusu kayıtların 213 sayılı Vergi Usul Kanununda düzenlenen belgelerle tevsik edilmesi ve teslim alınan ambalaj atıklarının, şirketinizin esas faaliyeti kapsamında emtia olarak kullanılması durumunda ise aktife maliyet bedeliyle kaydedilmesi gerekmektedir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Yazılım, web uygulamaları ve bilgisayar programları için yapılan ödemelerin vergilendirilmesi ve belge düzeni hk.²⁰

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi kimlik numaralı mükellefi olduğunuzu, faaliyetiniz kapsamında yazılım, web uygulamaları ve bilgisayar programlarını vergi mükellefiyeti bulunmayan farklı kişilere (öğrenci, memur vb.) yaptıracağınızı ve alınan hizmet karşılığında bu kişilere belirli bir ücret ödeyeceğinizi, ayrıca yazılım yaptıracağınız bu kişilere bunun dışında yıllık kazancınızın %20-%25'i civarında bir ücret ödemesi yapacağınızı belirterek, alınan hizmet karşılığı bu kişilere yapılacak ödemelerin tevsiki açısından gider pusulası düzenlenip düzenlenmeyeceği, gider pusulası düzenlenmesi durumunda stopaj uygulanıp uygulanmayacağı, ödenen yazılım ücretlerinin işletmenizce gider olarak dikkate alınıp alınmayacağı ile yazılım yaptırılan bu kişilerin ne şekilde vergilendirileceği veya söz konusu kişilerin bu faaliyetlerinden dolayı herhangi bir muafiyetlerinin söz konusu olup olmayacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmiştir.

...

Bu hüküm ve açıklamalara göre;

*-Yazılım, web uygulamaları ve bilgisayar programları yaptırılacak kişilerin, şirketinize bağlı olarak ve hizmet akdi kapsamında emir ve talimatlarınız altında çalışmaları halinde yapılan ödemelerin **ücret** olarak vergilendirileceği ve söz konusu ödemeler için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 238 inci maddesine göre şirketiniz tarafından ücret bordrosu düzenlenmesi,*

- Yazılım ve bilgisayar programları yaptırılacak kişiler ile şirketiniz arasında herhangi bir hizmet sözleşmesi bulunmaması, kişilerin söz konusu faaliyetleri şahsi mesaiye ve mesleki bilgiye dayanarak şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapmaları durumunda, söz konusu faaliyetlerden elde edilecek kazancın serbest meslek kazancı olarak değerlendirilerek serbest meslek kazancına ilişkin genel hükümler çerçevesinde yapılacak ödemelerden 94 üncü maddesinin (2-b) bendi uyarınca %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı ve söz konusu mesleki faaliyete ilişkin her türlü tahsilat için serbest meslek erbabi tarafından serbest meslek makbuzu düzenlenmesi,

*- **Tevkifat uygulamasında serbest meslek kazancının devamlı veya arızı nitelikte olmasının herhangi bir önemi bulunmadığından kişilerin faaliyetleri arızı yapmaları halinde de aynı madde hükmüne göre %20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılarak gider pusulası düzenlenmesi,***

*- **Yazılım ve bilgisayar programlarının eser niteliği taşıdığıının bu faaliyeti yapan kişilerce Kültür ve Turizm Bakanlığında alınacak yazı ile tevsik ve ispat edilmesi şartı ile eser sahiplerinin Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde yer alan istisnadan yararlanmalarının mümkün olacağı ve şirketiniz tarafından eser sahiplerine yapılacak ödemelerden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (2-a) bendi uyarınca %17 oranında gelir vergisi kesinti yapılması gerekeceği, ayrıca, yapılan çalışmaların münhasıran Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesi kapsamındaki işlemlerden ibaret olması halinde şirketinizce bu kişilere yapılan ödemelerin gider pusulası ile belgelendirilmesi,***

- Web uygulamaları faaliyetleri, ticari faaliyet kapsamında olduğundan işçi işveren ilişkisi bulunmadan bağımsız olarak yapılan söz konusu faaliyetin devamlılık arz etmesi durumunda bu faaliyetten elde edilecek kazancın ticari kazanç hükümleri çerçevesinde vergilendirileceği ve söz konusu faaliyete ilişkin kayıtların ise Vergi Usul Kanununun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerle tevsik edilmesi,

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Şirket ortaklarının aynı sermaye artırımını ne şekilde yapabileceği hk.²¹

İlgi dilekçenizde; ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi numaralı mükellefi olarak 20/05/2002 tarihinde faaliyetinize başladığınız, şirketinizin dört ortaklı olduğu, ortaklardan ikisinin şahsi ticari faaliyetine ilişkin alacaklarını borçluların mal varlığının bulunmaması nedeniyle tahsil edemediği, ancak borçluların ellerinde bulunan emtia, makine ve teçhizatları borçlarına karşılık vermek istedikleri, şirket ortaklarınızın da bahse konu emtiaları (ticari mal, hammadde ve yarı mamul mal vs. şeklinde) ve makine teçhizatı şirketinize sermaye olarak koyarak hisse oranlarını arttırmayı düşündükleri belirtilerek, sermaye olarak söz konusu emtialar ile makine ve teçhizatların ortaklar kurulu kararı ile şirketin bilançosuna alınıp alınamayacağı hususunda Başkanlığımızdan görüş verilmesi talep edilmiştir.

...

Buna göre; Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre ortaklar kurulu kararı ile şirkete aynı sermaye konulması mümkün bulunmakla birlikte, sermaye artırımında bulunacak şirket ortağının şahsına ait mükellefiyetinin bulunmaması halinde aynı sermaye artırımına konu edilen mallar için gider pusulası, ortağın şahsi mükellefiyetinin bulunması durumunda ise fatura düzenlenmek suretiyle aynı sermayenin şirket aktifine geçirilmesi gerekmektedir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Yurtdışında mukim eser sahiplerine ödenecek telif hakkı bedellerinde KDV ve stopaj durumu.²²

İlgide kayıtlı özelge talep formunda sanatçılara ait fotoğraf, resim vb. çalışmaları satın alarak özgün veya çeşitli baskı teknikleri ile belli sayıda çoğaltıp sanat galerisi ve internet üzerinden satışını gerçekleştirdiğinizi belirterek, eser sahiplerine yapılan telif hakkı ödemelerinin gelir vergisinden istisna olup olmadığı, eser sahiplerinin yurt dışında bulunmaları ve Türk ya da yabancı olmaları veya yurt dışında yerleşik yabancı firma olmaları hususlarının vergi tevkifatına etki edip etmeyeceği, yurt dışından alınan eserler için internet üzerinden yapılan yazışmaların muteber bir belge olarak kabul edilip edilmeyeceği ve eser sahibi yurt dışı gerçek ve tüzel kişilere yapılan ödemelerin katma değer vergisine tabi olup olmadığı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmiştir.

GELİR VERGİSİ KANUNU AÇISINDAN;

Bu hüküm ve açıklamalara göre, fotoğraf ve resim çalışmalarının 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümlerine göre eser niteliği taşıması ve eserlere ilişkin telif haklarının tescil edilmiş olması şartı ile yurt içinde ve dışında bulunan eser sahibi kişilerin söz konusu çalışmalar üzerindeki mevcut haklarını Sanat Eserleri Mağazacılık Ve Tic. A.Ş. ye devretmek suretiyle elde edecekleri gelir nedeniyle Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde yer alan istisna hükümlerinden faydalanmaları mümkün olup söz konusu firma tarafından eser sahiplerine yapılacak ödemelerden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (2-a) alt bendine istinaden %17 oranında vergi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

VERGİ USUL KANUNU AÇISINDAN:

Buna göre,

-Yurt içinde serbest meslek faaliyetini arızı olarak yapan kişilerden satın alınan telif hakkı karşılığı ödenen bedellerin gider pusulası ile,

-Yurt içinde serbest meslek faaliyeti yapan kişilerden satın alınan sanat eserleri karşılığı ödenen bedellerin serbest meslek faaliyeti yapan kişilerin düzenleyecekleri serbest meslek makbuzu ile,

-Vergi Usul Kanununu 232 nci maddesinde yer alan kişilerden satın alınan sanat eserleri karşılığında ödenen bedellerin bu kişiler tarafından düzenlenecek fatura ile,

-Yurt dışında mukim kişi veya kuruluşlara yaptırılan iş veya hizmetler karşılığında yapılan ödemelerin ise ilgili ülke mevzuatına göre geçerli bir belge ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU AÇISINDAN:

Buna göre, söz konusu sanat eserlerinin yurtdışında yerleşik gerçek veya tüzel kişilerce firmanıza teslimi KDV ye tabi olup, söz konusu teslim dolayısıyla hesaplanan KDV nin 117 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin "2.1. İkametgahı, İşyeri, Kanuni Merkezi ve İş Merkezi Türkiye'de Bulunmayanlar" başlıklı bölümünde yer alan açıklamalar doğrultusunda firmanız tarafından sorumlu sıfatıyla beyan edilmesi gerekmektedir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Vergi mükellefi olmayan nihai tüketicilere alışverişlerinin karşılığı ödenen para iadesinin vergisel durumu.²³

- Şirketinizin sahibi olduğu internet sitesi üzerinden vergi mükellefi olmayan gerçek kişiler tarafından alışveriş yapıldığı, yapılan alışverişlerin iş ilişkisi bulunan firmalardan gerçekleştirildiği, gerçek kişilerce yapılan alışverişler dolayısıyla söz konusu firmaların, şirketinize satış başına para ödemesi yaptıkları ve ödenen paranın ise masraflar düşüldükten sonra alıcılara iletildiği,
- İnternet üzerinden alışveriş yapan kişilere "cash back" para iadesi şeklinde özel indirimlerde bulunduğu, yapılan indirimlerin devamlılık arz etmeyip alışveriş olduğu zaman uygulandığı belirtilerek, bu ödemeler üzerinden tevkifat yapıp yapılmayacağı ile sanal ortamda yapılan işlemler için gerçek kişilere gider pusulası düzenlenemediğinden banka kanalıyla yapılan bu ödemelere ilişkin banka ekstreleri dışında başka bir belgeye ihtiyaç duyulup duyulmayacağı hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

...

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN:

Bu bağlamda, şirketiniz tarafından abonelerin sisteme üye iş yerlerinden alışveriş yapmaları dolayısıyla sağlanan "para iadesi" işlemine ilişkin olarak;

- Şirketiniz tarafından abone müşterilere iletmek üzere üye iş yerlerinden tahsil edilen "para iadesi tutarları" (komisyon) için söz konusu tutarın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinleştiği tarihten itibaren 7 gün içinde ilgili üye iş yeri adına fatura düzenlemeniz,

- **Üye iş yerlerinden abonelere iletmek üzere tahsil edilen tutarın abonelere iadesinde, iade alacak kişinin nihai tüketici olması halinde şirketiniz tarafından gider pusulası, vergi mükellefi olması halinde ise bu mükellefler tarafından şirketiniz adına fatura düzenlenmesi gerekmektedir.**

Dolayısıyla, abonelere yapılan söz konusu ödemelerin, mevcut durumda, Vergi Usul Kanunu kapsamında, ödemeye aracılık eden bankalar tarafından düzenlenen dekont ve/veya banka ekstreleri ile tevsik edilmesi mümkün bulunmamakta olup, belge düzeni hususunda yukarıda belirtilen çerçevede işlem tesis edilmesi icap etmektedir. Aksi halde, mezkûr Kanununun ilgili ceza hükümleri doğrultusunda işlem tesis edileceği tabiidir.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Vergi kaydı bulunmayan inşaat ustalarına yapılan ödemelerin belgelendirilmesi.²⁴

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; inşaat işi faaliyetinde bulunduğunuzu, vergi kaydı olmayan kalıpcı, demir bağlamacı, sıvacı gibi inşaat ustalarına yapılan ödemeler için kendilerinden herhangi bir belge alınamadığını belirterek, bu kişilere yapılan ödemeleri gider pusulası ile belgelendirmek suretiyle ticari kazancınızdan indirim konusu yapıp yapamayacağınız hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

...

Buna göre, söz konusu faaliyetiniz kapsamında hizmet aldığınız kimselerin tarafınıza iş akdi ile bağlı olmamaları halinde, kalıp, demir bağlama, sıva gibi işleri dolayısıyla gerçek usulde ticari kazanç mükellefi olmaları ve söz konusu işler karşılığında tarafınıza fatura düzenlemeleri gerekmekte olup düzenlenen faturalara istinaden tahakkuk eden hizmet bedellerinin ticari kazancınızın tespitinde gider veya maliyet olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır.

GİDER PUSULASI İLE İLGİLİ ÖZELGELER

KONU : Mükellefiyeti olmayan şahıslardan alınan veya bu kişilere satılan arsa, taşıt, vb. varlıkların alım satımlarının Ba ve Bs formuna dahil edilip edilmeyeceği.²⁵

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, Başkanlığımız ... Vergi Dairesi Müdürlüğünün ... vergi numaralı mükellefi olduğunuz, vergi mükellefiyeti olmayan şahıslardan arsa, taşıt, vb. varlıkların alımlarının Ba formuna dahil edilip edilmeyeceği ile bu şahıslara yapacağınız arsa, taşıt vb varlıkların satışlarından dolayı alıcının Ba formu düzenlemesinin mümkün olmaması nedeniyle söz konusu satışların Bs formuna dahil edilip edilmeyeceği konusundaki görüşümüzün bildirilmesi istenilmektedir.

...

Bu itibarla; vergi mükellefiyeti olmayan şahıslara yapılan arsa, taşıt, vb. varlıkların alım ve satımlarının katma değer vergisi hariç 5.000-TL ve üzerinde olması halinde 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde yer alan esaslar çerçevesinde Ba - Bs bildirim formuna dahil edilmesi gerekmektedir.

GİDER PUSULASI ÖRNEK MUHASEBE KAYITLARI

Örnek: Cihan Ezen bağlı olduğu ABC Oyunculuk ve Casting Ltd. Şti firmasından oynadığı dizi film için bölüm başına net 10.000 TL ücret almaktadır. Cihan Ezen'in vergi mükellefiyeti bulunmadığından dolayı bu ödeme ajans firması tarafından gider pusulası düzenlenerek yapılmaktadır. Bunun için öncelikle netten brüte gidilecektir. Serbest meslek kazançlarında GVK 94/2-b maddesi gereğince %20 tevkifat yapılması gerekmektedir. Bu nedenle aşağıdaki işlem yapılmalıdır.

Serbest meslek kazancında stopaj yüzde 20'dir. Dolayısıyla $1 - 0,20 = 0,80$

$10.000 / 0,80 = 12.500$ TL brüt ücrettir.

$12.500 \times 0,20 = 2.500$ TL ücret stopajı

$12.500 \times 0,18 = 2.250$ TL ise hem indirim konusu yapılacak hem de sorumlu sıfatıyla ödenecek KDV'dir.

740 Hiz. Üre. Gid.	12.500		
191 İnd. KDV	2.250		
		360.01. Öden. Ver. Fon.	2.250
		<i>360.01.01 Ödenecek KDV</i>	
		360.02. Öde. Ver. Fon.	2.500
		<i>360.02.01 Ödenecek Muhtasar Vergi</i>	
		320 Satıcılar	10.000

Cihan Ezen'e yapılan ödeme kaydı

Yukarıdaki örnekte de görüleceği üzere ajans firması tarafından düzenlenen gider pusulasının KDV'si hem indirim konusu yapılmış hem de sorumlu sıfatıyla KDV'si beyan edilerek ödenmiştir.

GİDER PUSULASI MUHASEBE KAYITLARI

Şimdi farklı bir uygulamaya yer verelim. Burada oyuncunun vergi mükellefiyeti olduğunun ve serbest meslek makbuzu düzenlediği varsayımı altında aşağıdaki işlem yapılacaktır.

Örnek: Cihan Ezen bağlı olduğu ABC Oyunculuk ve Casting Ltd. Şti firmasından oynadığı dizi film için bölüm başına net 10.000 TL ücret almaktadır. Cihan Ezen'nin vergi mükellefiyeti vardır. Söz konusu oyuncu bu ücret için 10.000 TL serbest meslek makbuzu düzenlemektedir.

-----/-----	
740 Hiz. Üre. Gid.	12.500
191 İnd. KDV	2.250
	360.02. Öde. Ver. Fon. 2.500
	360.02.01 Öde. Muhtasar Vergi 2.500
	320 Satıcılar 12.250

Bay C'ye yapılan ödeme kaydı

Yukarıdaki kayıttan da görüleceği üzere Cihan Ezen'e yapılan ödemede gider pusulasından farklı olarak brüt ücretin hesaplanması farklı olmuştur. Burada gider pusulasında olduğu gibi 10.000 TL'yi yüzde 80'e bölmüş bulunuyoruz.

Brüt ücretin hesaplanması

$10.000/0,80= 12.500$ Brüt Ücret

$12.500 \times 0,18= 2.250$ KDV

$12.500-10.000= 2.500$ stopaj

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

SAYGILARIMIZLA

Sitemizde(cumhurbilenymm.com.tr) paylaşılan vergi ve vergileme ile ilişkili çalışmalarda şahsi görüş ve yorumlarımız yer almaktadır. Sitemizde yer alan bilgi veya verileri kullanmanız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir. Sitemiz ve yazarları, söz konusu kullanımdan dolayı (ihmalcilik kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) her türlü özel, dolaylı veya arazi zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.